

Budeme chovat včely

Jedním ze tří celosvětově ustanovených cílů oslav 100. výročí waldorfské pedagogiky bylo, aby se na waldorfských školách rozšířil chov včel. Když se souběžně s tím v roce 2017 objevila výzva českého Státního fondu životního prostředí (SFŽP), která takové projekty chtěla podpořit, pustili jsme se do práce.

Projekt jsme připravili ve spolupráci s Martinem Semerádem, který již po mnoho let vede školní včelařský kroužek při Waldorfské škole v Praze na Dědině. A námi v lednu 2018 předložený projekt ‚Včelnice pro školní včelařský kroužek ve Waldorfské škole České Budějovice‘ v hodnotě bezmála 100 tisíc Kč byl na SFŽP přijat a podpořen částkou téměř

85 tisíc Kč. A protože to pravidla stanovená SFŽP umožňovala, realizace projektu byla naplánována na školní rok 2019-20, kdy už vlastní oslavy Waldorf100 doznívají a získali jsme tak prostor pro uskutečnění tohoto jejich doprovodného projektu.

Cílem předkládaného projektu je rozšířit školní environmentální aktivity vybudováním včelnice, kde bude o včely pečovat školní včelařský kroužek určený zejména pro žáky 4. až 6. ročníku (v případě zájmu bude kroužek samozřejmě přístupný i dalším žákům počínaje 3. ročníkem). Tento včelařský kroužek bude pracovat v areálu Jihočeské univerzity, kde škola obhospodařuje pozemky v rámci pěstitelských prací a kde má možnost dalšího rozvoje svých aktivit v rámci systematické environmentální výchovy. Hlavním smyslem včelařského kroužku je, aby žáci dlouhodobě prakticky poznávali život včel v průběhu roku a poznali nezbytnost cílevědomé lidské péče o včely, které jsou velice podstatnou součástí kulturní krajiny jako životního prostředí člověka.

Projekt zahrnuje dvě hlavní oblasti:

- Vybudování školní včelnice zahrnující 6 úlů
- Pořízení základního vybavení pro práci včelařského kroužku

Vybudování školní včelnice zahrnuje:

- 1) *Pořízení dřevěného přístřešku pro 6 úlů:* Tento přístřešek vybudovali žáci 3. ročníku Petry Lefanové v rámci epochy „stavba domu“ ve spolupráci s rodiči, a to na jaře roku 2020 (viz foto).
- 2) *Pořízení úlů:* Byly zakoupeny 3 tzv. neckové úly - každý z těchto úlů slouží dvěma včelstvům, celkem se tedy jedná o 6 včelstev; tyto úly budou zvnějšku obloženy dalším lipovým dřevem zejména kvůli lepšímu zateplení; tyto dřevěné obklady budou řezbářsky opracovány s tematickou reliéfní výzdobou - na vzniku těchto obkladů se budou podílet žáci školy v rámci rukodělných prací pod vedením Bohumíra Nowaka.
- 3) *Vysazení dvou lip a osázení květinového políčka* (různé druhy vhodných květin kvetoucích postupně v různých ročních obdobích od raného jara do pozdního podzimu, a to včetně bylin vhodných pro včely). Lípy budou sloužit jednak k pozorování včel v době, kdy tyto stromy pokvetou, a později také případně ke sběru lipového květu a jeho sušení pro vlastní potřebu. Květinové pole bude sloužit také k semenářským pracím – tedy k přípravě vlastního osiva na další sezónu. Tuto výsadbu budou zajišťovat třídy v rámci pěstitelských prací. Vysazení lip proběhlo 17.11.2019 a v současnosti se mají k světu. Květinové políčko bylo oseto v květnu 2020.

Pořízení základního vybavení pro práci včelařského kroužku v celkové částce zhruba 65 tisíc Kč představuje hlavní finanční položku projektu a zahrnuje:

- 1) Nákup včelařských kombinéz s kuklou a včelařských rukavic pro 15 dětí a tři dospělé osoby (jedna skupina včelařského kroužku bude mít maximálně 15 dětí a budou ji doprovázet min. 2 dospělé osoby; třetí kombinéza pro dospělé je určena pro případné hosty resp. jako náhradní)
- 2) Nákup základního včelařského vybavení:
 - lis na med: slouží k získávání medu, když se nepoužívají rámky (nahrazuje tak řádově dražší medomet)
 - nerezová čeřící nádoba včetně síta: další nezbytný nástroj pro získávání medu zajišťuje jeho vyčištění od zbytků vosku apod.
 - vařák na vosk vč. příslušenství (vyvíječ páry): zařízení na vyčištění vosku pro další jeho použití
 - mikroskop: nezbytná pomůcka pro zkoumání zdravotního stavu včelstev
 - refraktometr: pomůcka pro určování kvality resp. zralosti medu (na základě stanovení obsahu vody v medu)
 - hrnec pro výrobu ručně máčených svíček: elektrický zavařovací hrnec o objemu 27 litrů lze dobře využít k výrobě svíček z včelího vosku
 - drobné pomůcky: smetáček včelařský, dýmák s palivem.

Financování: Projekt byl průběžně financován z rozpočtu školy a SFŽP celkem uhradil 85% rozpočtových nákladů. V následujících letech bude projekt udržován a rozvíjen z vlastních prostředků školy.

Projekt byl ukončen v červnu 2020 malou školní slavností spojenou s otevřením dokončené včelnice. A ta nyní očekává své malé i velké včelaře.

Text připravil Petr Šimek, koordinátor projektu